

Emnenr. 80

Fylke: Sogn og Fjordane

Tilleggsspørsmål nr.

Herad: Selje.

Emne: Husråd - kjerringråd

Bygdelag. Stadlandet

Oppskr. av: Ole Kr. P. Fure

Gard: Indre Fure

(adresse): Drage

G.nr. 48 Br.nr. 1

A. Merk av om oppskrifta er etter eiga røynsle.

B. Eller om den er etter andre heimelsmenn: (ta også med alder, heimstad, yrke):

SVAR

1-7. Det er nok svært lite jeg kan fortelle om dette emne. Den eneste midisin jeg med sikkerhet minnes, som husråd, var "Håmus-lyse", det er tran av leveren til en fisk som kalles Håmus. Denne midisin blev nyttet som salve. Mot brandsår benyttedes "sötmelk" for å lindre smertene. Ellers hørte jeg om flere slags midisiner, f.eks. av kjerringrokk, men kan ikke gjengi noget da det er gått av minne.

8. "Dyvelsdrekk" har jeg hørt nevnt, men er ellers ukjent. De midisiner jeg minnes, var apotekerverar som Nafta, kamferdråper, kamferolje, o.l.

Talg minnes jeg blev brukt. Talg av dyr som var smeltet og alt skrot og trevler fra silet. Ved sterk forkjølelse, bronkitt og liknende blev talg smurt på et stykke tøy, helst ulltøy, og lagt på brystet, med et oljetøy eller pergamentpapir utenpå, når man gikk til sengs. Som gutt var kuren nyttet på meg selv.

II Bygdelækjarar.

Den eneste bygdelækjar jeg har hørt om var en mann som levde til omkring 1895.

Hvad han het vet jeg ikke, han gikk under navnet "Minaren", av di han var nyttet omkring på gårdene til å sprengte stein med krut og annet sprengstoff.

Han var som en doktor både for mennesker og dyr - etter det far har fortalt.

Han døde plutselig, i sitt hjem uten at andre var tilstede, og uten at doktor konstaterte dødsårsaken. Bygdefolket antar av en eller annen gift som han arbeide med.

42-44 Kopping og årelating, var almindelig för for mange sykdommer. Jeg husker far fortalte om mange som var blit koppet. Jeg minnes han fortalte, at det var et slaks papir som blev satt ild på inn i en kopp

blad II- emneliste 80.

som så blev satt på en fot (som regel) og der blev så en blodansamling under koppen. Med en dertil forarbeid liten hammer blev der så slått hul i den forbrendte hudvev, og blodet som angivelig var bedervet rant ut.

Årelating var også almindelig, meh jeg er ute av stand til å beskrive det.